

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«ПАТЕНТНА ДІЯЛЬНІСТЬ»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень
Код і найменування спеціальності	G11 Машинобудування (за спеціалізацією G11.03 Технологічні машини та обладнання), H7 Агроінженерія
Тип і назва освітньої програми	Освітньо-наукова програма Сервісна інженерія в агропромисловому комплексі
Курс, семестр	1 курс, 1 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 3, Загальна кількість годин – 90, із яких: лекцій – 16 год., практичних занять – 14 год. Форма семестрового контролю – залік
Мова (-и) викладання	державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Інженерно-технологічний факультет, кафедра механічної та електричної інженерії
Контактні дані розробника (-ів)	Юлія БАСОВА, к.т.н., доцент, доцент кафедри механічної та електричної інженерії, Контакти: ауд. 309 (навчальний корпус №3) e-mail: yuliia.basova@pdau.edu.ua , сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/basova-yuliya-oleksandrivna

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	обов'язкова
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	передумови відсутні
Компетентності	<i>загальні:</i> ЗК 1. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК 6. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК 7. Здатність приймати обґрунтовані рішення. <i>фахові:</i> ФК 2. Критичне осмислення передових для галузевого машинобудування наукових фактів, концепцій, теорій, принципів та здатність їх застосовувати для розв'язання складних задач галузевого машинобудування і забезпечення сталого розвитку. ФК 6. Здатність виконувати науково-практичні та прикладні дослідження в машинобудівній галузі ФК 12. Здатність до отримання і аналізу інформації щодо тенденцій розвитку аграрних наук, технологій і техніки в сільськогосподарському виробництві. ФК 14. Здатність використовувати нормативно-законодавчу базу з метою правового захисту об'єктів інтелектуальної власності, які розробляються та знаходяться в господарському обігу.
Програмні результати навчання	ПРН 4. Планувати наукові та прикладні дослідження, обґрунтовувати вибір методології і конкретних методів дослідження. ПРН 5. Знання і розуміння засад технологічних, фундаментальних та інженерних наук, що лежать в основі галузевого машинобудування відповідної галузі. ПРН 6. Відшуковувати потрібну наукову і технічну інформацію в доступних джерелах, зокрема, іноземною мовою, аналізувати і оцінювати її. ПРН 13. Забезпечувати охорону інтелектуальної власності.

РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)					
Здатність брати на себе відповідальність і працювати у критичних умовах, здатність працювати у команді, здатність логічно і системно мислити					
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ					
оволодіти теоретичними знаннями про об'єкти промислової власності та авторського права і набути практичних навичок щодо оформлення матеріалів заявки на об'єкти права інтелектуальної власності.					
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ					
Тема 1. Система патентно-правової охорони об'єктів інтелектуальної власності					
Тема 2. Міжнародна патентна система та охорона інтелектуальної власності					
Тема 3. Патентна інформація та документація					
Тема 4. Набуття прав на об'єкти промислової власності					
Тема 5. Розпорядження правами інтелектуальної власності					
Тема 6. Оцінка прав інтелектуальної власності					
Тема 7. Захист прав інтелектуальної власності					
МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ					
– словесні методи: лекція; розповідь-пояснення; – наочні методи: демонстрування; – практичні методи: практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування; – комп'ютерні і мультимедійні методи: використання мультимедійних презентацій.					
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ					
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання		Наведені у Додатку до силабусу			
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ					
- щодо термінів виконання та перескладання		практичні завдання, завдання із самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин із дозволу деканату			
- щодо академічної доброчесності		здобувач вищої освіти повинен дотримуватися Кодексу академічної доброчесності, Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти ПДАУ, Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в ПДАУ, Порядку перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень у ПДАУ.			
- щодо відвідування занять		відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, лікарняний, стажування тощо) навчання може відбуватись з використанням дистанційних технологій за погодженням з деканом факультету.			
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти		на здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти ПДАУ.			
		Назва теми	Навчальна платформа	Назва курсу	Посилання
		Тема 2. Міжнародна система охорони інтелектуальної власності	Академія BOIB	DL170E - Спеціалізований курс DL-170 з основ патентів	https://www.wipo.int/en/web/wipo-academy
- щодо оскарження результатів оцінювання		здобувач має право подати апеляцію для оскарження результатів контрольних заходів. Процедура оскарження результатів регламентована Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ПДАУ.			

Основні

1. Білоусова Н. О., Гаврушкевич Н. В., Данильченко М. А. та ін. : за ред. проф. П. М. Цибульова, доц. А. С. Ромашко. Інтелектуальна власність та патентознавство : підручник. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. 374 с.
2. Басова, Ю. О. Кожушко Г. М., Шурдук І. В. Патентознавство та ліцензування: навч. посіб. Полтава : ПУЕТ, 2019. 165 с.
3. ДСТУ 3575–97. Патентні дослідження. Основні положення та порядок проведення. [Чинний від 1998-01-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 1997. 16 с.
4. ДСТУ 3574–97. Патентний формуляр. Основні положення. Порядок складання та оформлення. [Чинний від 1998-01-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 1997. 10 с.

Допоміжні

5. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 зі змінами [Електронний ресурс]. URL: Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>. (Дата звернення 28.08.2025 р).
6. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі». (Введений в дію Постановою ВР № 3769-ХІІ (3769-12) від 23.12.93 // ВВР. – 1994. – № 7. – Ст. 33) [Електронний ресурс]. URL: Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3687-12>. (Дата звернення 28.08.2025 р).
7. Правила складання і подання заявки на винахід та заявки на корисну модель : Наказ Міністерства освіти і науки України 22.01. [Електронний ресурс]. URL: Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0173-01#Text> (Дата звернення 28.08.2025 р).
8. Порядок сплати зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності : Постанова Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2004 р., № 1716. [Електронний ресурс]. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/10382176> (Дата звернення 28.08.2025 р).
9. Правила розгляду заявки на винахід та заявки на корисну модель : Наказ Міністерства освіти і науки України від 15.03.2002, № 197. [Електронний ресурс]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0364-02#Text>. (Дата звернення 28.08.2025 р).
10. Ширін Л.Н., Салов В.О., Денищенко О.В., Барташевський С.С., Коровяка Є.А., Расцветаєв В.О. Інженерна творчість і патентознавство : підручник / Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». Дніпро : НТУ «ДП», 2019. 300 с.
11. Басова Ю. О., Омельченко Н. В., Школяр С. П. Інтелектуальна власність : навч. посіб. у схемах і таблицях. Львів : Компакт-ЛВ, 2008. 164 с.
12. Басова, Ю. О. Кожушко Г. М., Шурдук І. В. Патентознавство та ліцензування: навч. посіб. Полтава : ПУЕТ, 2019. 165 с. Басова Ю. О., Омельченко Н. В., Школяр С. П. Інтелектуальна власність : навч. посіб. у схемах і таблицях. Львів : Компакт-ЛВ, 2008. 164 с.
13. Басова Ю. О., Левченко Ю. В., Романенко В. С Комп'ютерне піратство і основні методи боротьби з ним. *Інноваційні аспекти систем безпеки праці, цивільного захисту та захисту інтелектуальної власності*: матер. ІХ Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., Полтава, 27-28 берез. 2024 р. Полтава: ПДАУ, 2024. С. 114-116.
14. Губа Л. М., Басова Ю. О., Барабаш В. О. Використання штучного інтелекту в інтелектуальній власності: тенденції та виклики. *Інноваційні аспекти систем безпеки праці, цивільного захисту та захисту інтелектуальної власності*: матер. ІХ Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., Полтава, 27-28 берез. 2024 р. Полтава: ПДАУ, 2024. С. 119-122.
15. Басова Ю.О., Губа Л.М. Торговельна марка як засіб ідентифікації товару *Інноваційні аспекти систем безпеки праці, цивільного захисту та захисту інтелектуальної власності*: матер. VIII ІВсеукр. наук.-практ. інтернет-конф., Полтава, 23-24 берез. 2023 р. Полтава: ПДАУ, 2024. С. 161-163.
16. Басова Ю.О. Левченко Ю.В. Охороноздатність комп'ютерних програм і їх окремих елементів *Інноваційні аспекти систем безпеки праці, цивільного захисту та захисту інтелектуальної власності*: матер. VIII ІВсеукр. наук.-практ. інтернет-конф., Полтава, 23-24 берез. 2023 р. С. 158-161
17. Басова Ю., Прілепо Н., Левченко Ю. Академічний плагіат як форма порушення академічної доброчесності та авторського права. *Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського*. 2025. № 4.

18. Ткаченко А. С., Басова Ю. О., Губа Л. М. Адаптивне управління митною логістикою харчових продуктів із географічно захищеними назвами. *Економіка та суспільство*. № 78 (2025).

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Міністерство економіки України / Інтелектуальна власність. [Електронний ресурс] – режим доступу: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>

2. Державна система правової охорони інтелектуальної власності [Електронний ресурс] – режим доступу: <https://ukrpatent.org/uk>.

3. Офіційний сайт Українського національного офісу інтелектуальної власності та інновацій (укрноїві) – режим доступу: <https://nipo.gov.ua/>

4. Система дистанційного навчання Полтавського державного аграрного університету, дистанційний курс «Патентна діяльність»

Реквізити затвердження

Затверджено на засіданні кафедри механічної та електричної інженерії
протокол від 01.09.2025 № 1

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми / Форма семестрового контролю	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	виконання вправ на практичних заняттях	розв'язування тестів	виконання завдань самостійної роботи	
Тема 1. Система патентно-правової охорони об'єктів інтелектуальної власності	5	5	5	15
Тема 2. Міжнародна патентна система та охорона інтелектуальної власності	5	5	5	15
Тема 3. Патентна інформація та документація	5	5	5	15
Тема 4. Набуття прав на об'єкти промислової власності	10	5	5	20
Тема 5. Розпорядження правами інтелектуальної власності	5	5	5	15
Тема 6. Оцінка прав інтелектуальної власності	5	5	5	15
Тема 7. Захист прав інтелектуальної власності	—	—	5	5
Разом	35	30	40	100

Шкала та критерії оцінювання

виконання вправ на практичних заняттях

5	виконано завдання практичної роботи в повному обсязі, належним чином оформлено звіт, в якому відображено здатність до практичного застосування отриманих знань стосовно патентування наукової продукції, дано відповіді на контрольні питання;
4	виконано завдання практичної роботи в повному обсязі, належним чином оформлено звіт, в якому відображено здатність до практичного застосування отриманих знань стосовно патентування наукової продукції, дано неточні відповіді на контрольні питання
3	виконано завдання практичної роботи повністю, оформлено звіт не в повному обсязі, в якому в основному відображено здатність до практичного застосування отриманих знань стосовно патентування наукової продукції, дано неточні відповіді на контрольні питання
2	виконано завдання практичної роботи в повному обсязі, оформлено звіт не в повному обсязі, в якому в частково відображено здатність до практичного застосування отриманих знань патентування наукової продукції, дано неточні відповіді на контрольні питання
1	виконано завдання практичної роботи не в повному обсязі, оформлено звіт не в повному обсязі, не розкрито тему, відсутні відповіді на поставлені питання, допущені грубі помилки у оформленні, здобувач вищої освіти не вірно трактує основні положення, факти, правила, та не демонструє знань стосовно патентування наукової продукції
0	не виконано лабораторну роботу та не представлено звіт на захист, , що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнень програмних результатів

Шкала та критерії оцінювання
розв'язування тестів

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	на високому рівні здобувач вищої освіти демонструє розуміння сутності матеріалу, про що свідчать 90 -100 % правильних відповідей
4	на середньому рівні здобувач вищої освіти демонструє знання і розуміння основних положень завдань що свідчать 70 – 89 % вірних відповідей)
3	на достатньому рівні здобувач вищої освіти демонструє неточні знання і розуміння основних положень матеріалу, що підтверджується 60 – 69 % вірних відповідей
2	на низькому рівні здобувач вищої освіти демонструє поверхневі знання і розуміння основних положень матеріалу; має 50 – 59 % вірних відповідей
0	здобувач вищої освіти не демонструє знань, у нього відсутнє розуміння основних положень матеріалу; має менше 49 % вірних відповідей (<i>бали не нараховуються, необхідне повторне виконання завдання</i>).

Шкала та критерії оцінювання
виконання завдань самостійної роботи

5	Здобувач вищої освіти представив конспект з самостійної роботи в повному обсязі, в якому він змістовно і вичерпно відповів на поставлені питання і продемонстрував знання щодо патентування наукової продукції.
4	Здобувач вищої освіти представив конспект з самостійної роботи і, в якому він в повному обсязі, але із незначними неточностями відповів на поставлені питання і продемонстрував знання щодо патентування наукової продукції.
3	Здобувач вищої освіти представив конспект з самостійної роботи, в якому він в основному відповів на поставлені питання і продемонстрував неглибокі знання щодо патентування наукової продукції.
2	Здобувач вищої освіти представив конспект з самостійної роботи, в якому він частково відповів на поставлені питання і частково продемонстрував знання щодо патентування наукової продукції.
1	Здобувач вищої освіти представив конспект з самостійної роботи, в якому він недостатньо відповів на поставлені питання і частково продемонстрував знання щодо патентування наукової продукції.
0	Здобувач вищої освіти представив не виконав самостійної роботи, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнень програмних результатів